РІК 1939. Червень Ч. VII.
Rok 1939. Czerwiec Nr. VII.

ПЕРЕМИСЬКІ ЄПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

PEREMYŚKI JEPARCHIJALNI WIDOMOSTI

До ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ З НАГОДИ СОРОКЛІТТЯ ЄПИСКОПСТВА ГАЛИЦЬКОГО МИТРОПОЛИТА КИР АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

Дорогі Отці й Єпархіяни!

Наша церковна провінція обходить у цім році виїмково рідке і радісне торжество. Галицький Митрополит, Й. Є. Високопреосвящений Кир Андрей Шептицький святкує сорокову річницю Єпископства. Напевно не має українця католика на рідній землі й далеко в розсіянні, що його серце на вістку про це торжество не загорілосяб горячим почуттям любови, вдяки і привязання до цього великого Представника греко католицької Церкви, Добродія, Страдалця і справжнього Батька. Не тільки самі греко-католики але й незєдинені наші брати спішать у цім році на Святоюрську Гору у Львові, щоби великому Ювилятові й свойому Опікунові зложити вияви радости і щасливих бажань, бо загально відома річ, що в Його широкому і доброму серці журба про їхні душі займала завжди дуже

багато місця. Особа Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея серед нас усім дорога, а серед чужих високо шанована.

Чим є наш дорогий Ювилят для цілої католицької Церкви, це бачимо найкраще з відзначення, яким наділив Його в цім році Святіший Отець Папа Пій XII, що прислав Йому окреме відручне письмо. Читаємо про це в листі Й. Ем. Кардинала Тіссерана, голови св. Конгрегації для Східної Церкви до Високопреосвященого Ювилята ось таке:

„Свщ. Конґреґація для Східної Церкви. Ч. 676/28. Ватикан-місто, дня 27. квітня 1939. Ваша Ексцеленціє! До почесного Відручного Письма Його Святости Пія XII, що ним виявляє Вашій Ексцеленції Своє найвище признання в річницю сорокліття Єпископських Свячень Вашої Ексцеленції, і до суверенного жесту, яким Святіший Отець зволив покликати Вас між Архієпископів Асистуючих Його Престолові — мені особливо приємно долучити чувства щирої участи цего св. Уряду у зворушливій радості В. Е. і цілої гр. кат. Церкви, з нагоди так рідкого і так вимовного Ювилею.

Сорокліття Єпископства включає в собі разом усі події, то радісні, то сумні, але всі вони стисло звязані з католицьким життям вірних византійсько-словянського обряду, поставлених Божим Провидінням, щоби бути неначе тим братнім зовом до Єдности для незєдинених, що блукають ще непевні, або таки зовсім загублені і розсипані, поза одинокою вівчарнею, далекі від одинокого Пастиря.

З цим добродійним зазивом Ваша Ексцеленція злучили Свій голос Єпископа, Архієпископа і Митрополита, та з великодушною зітхаючою надією дали Самі свідоцтво Правді, аж до приняття жертви, коли зайшла потреба, жертви вигнання та знущань каторги.

Це все записане в Книзі Життя, де читає Наймудріший і Найлюбіший Господь наш Ісус Христос; але це все є записане також у вдячних серцях Ваших вірних і в світлій Величі Історії Вашого довгого Єпископства.

Підчас коли лучуся з Вами враз з Впреподоб. Асесором і всіми Урядовцями цієї свщ. Конґреґації у молитвах подяки Найвищому за всі ласки, уділені для Вашого і Ваших вірних добра, благаю ще успішного Материнського вставлення Всеславної Божої Матери, щоби благословила Ваші

відповідальні тяжкі пастирські труди. З висловами особливої пошани позістаю Вашої Ексцеленції брат Евгеній Кард. Тіссеран“ (в. р.) —

Слова признання Святішого Вітця для нашого Митрополита Кир Андрея, наповняють великою радістю серця усіх вірних нашої церковної провінції також тому, що це є доказ особливої дбайливости Апостольського Престолу про цілу греко-католицьку Церкву і журби про її долю та її місійне післанництво на Сході. В теперішніх переломових часах це відзначення нашого Митрополита треба вважати за великий дар Божого Провидіння для нас усіх.

З нагоди цего Ювилею я зложу особисто Високопреосвященому Митрополитові за себе й за всіх Всеч. Отців і вірних нашої Єпархії вияви щирої радости і побажання, а Вас, Дорогі Отці і Єпархіяни, прошу в найблищу неділю злучити Ваші Служби Божі й молитви з молитвами Високопреосвященого Ювилята і в Його наміренні. Дякуйте Всевишньому за високе відзначення найвищого Представника нашої гр.-кат. Церкви і просіть Бога о кріпке здоровля для Нього, о сили й ласки потрібні до перенесення важких досвідів та до тяжкої і відповідальної праці над душами.

Перемишль 12. червня 1939.

† ЙОСАФАТ Єпп.

Ч. 3450. — Зарядження в справі молитов з нагоди 40-ліття Єпископства Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея.

Поручається Всеч. Отцям Душпастирям прочитати повище письмо в найблищу неділю в часі Служби Божої в церкві та заохотити вірних до молитов і принимання св. Причастя в наміренні Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея. В тому самому наміренні долучать Всеч. Отці до екленії сугубої на цій Службі Божій відповідні прошення зі Служби „за всякоє прошеніє“.

Ч. 3255. — Речинець до вношення прохань про приняття до Духовної Семинарії.

Абсольвенти гімназій давного типу та абсольвенти ліцеїв, що наміряють посвятитися духовному станові, мають внести до Єпископського Ординаріяту прохання про приняття до Духовної Семинарії до 31. липня 1939. р.

До прохання треба долучити:

1) Свідоцтво хрещення і миропомазання;
2) свідоцтво зрілости в (оригіналі) та всі гімназійні і ліцеальні свідоцтва;
3) власноручно написаний точний і вичерпуючий перебіг життя;
4) заяву родичів згл. опікунів, що будуть платити визначену доплату за удержання в Дух. Семинарії;
5) почтові значки на 3 зол. на кошти пересилки і на лікаря.

Кандидат, що покінчив науки в гімназії (давного типу) згл. у ліцеї, що находяться поза округом Перемиської Єпархії має просити свойого о. катихита, щоб найдальше до 31. липня ц. р. надіслав безпосередно до тут. Єписк. Ординаріяту звіт про його поведення.

Про день, що в ньому кандидат має особисто явитися в Єписк. Ординаріяті до елєкції, буде кожний кандидат повідомлений. В цьому дні кожний кандидат для провірення його фізичної здібности до духовного стану піддасться оглядинам семинарійного лікаря. Рівнож про вислід елєкції кожний кандидат буде повідомлений. Приняті кандидати мають перед приїздом до Духовної Семинарії зголосити свій тимчасовий виїзд в уряді руху населення свого місця замешкання згл. перебування і посвідку зголошення привести зі собою до Дух. Семинарії.

Єпископський Ординаріят поручає Всеч. О.О. Душпастирям повідомити о цім гімназійних та ліцеальних абсольвентів, що перебувають у їх парохіях, та до 31. липня ц. р. переслати до Єписк. Ординаріяту совісний і точний звіт про вдачу, характер, здібности, чесноти, блуди та поведення так кандидата, як і його родичів і близшої рідні.

Звіт для кожного кандидата має бути виготовлений на окремій картці паперу.

Виставлений звіт кожний Всеч. о. Душпастир буде

обовязаний на бажання Єпископського Ординаріяту потвердити присягою.

Ч. 3257. — Обовязок О.О. Душпастирів опікуватися кандидатами духовного стану в часі ферій.

Єпископський Ординаріят пригадуючи Всеч. О.О. Душпастирям обовязок опікуватися кандидатами духовного стану, що в часі ферій перебувають у їх парохіях, поручає до кінця серпня ц. р. предложити тут звіт про їх поведення. Звіт для кожного кандидата треба виготовити осібно.

Пригадки і урґенси в тій справі будуть покриті коштом о. Душпастиря, що в час не виконає цього розпорядку.

Ч. 3256. — Звіт про ліцеальних абсольвентів.

Поручається Всеч. О.О. Катихитам і тим О.О. Душпастирям, шо уділяють науку релігії в ліцеях, щоби до кінця червня ц. р. предложили точний кваліфікаційний звіт цьогорічних ліцеальних абсольвентів.

Звіт про кожного кандидата треба виготовити на окремій картці паперу.

Ч. 3258. — У справі прохань о диспензи від посту й заказаного часу.

Тому, що бувають випадки, що деякі особи згл. установи у невластивий спосіб стараються за диспензи від посту або заказаного часу, видається отсі постанови:

1) Прохання за диспензи від посту й від заказаного часу можна вносити тільки через місцевий парохіяльний Уряд. Тому прохання поодиноких осіб згл. установ, внесені впрост до Єп. Ординаріяту без відома й поручення місцевого Уряду парохіяльного, не будуть полагоджувані. Річчю дотичного о. душпастиря буде про це належно своїх парохіян поінформувати, чи й як вносити таке прохання, а також ствердити слушність поданих причин.

2) Прохання належить вносити в пору, а не в останній хвилі, а саме: найменше 7 днів перед речинцем; в противному разі останутть без відповіди.

3) Рішення що до внесених прохань висилається з правила на адресу місцевого Уряду парохіяльного, який обовязаний дотичних своїх парохіян, згл. місцеву установу про це в час повідомити.

4) Рівночасно ще раз пригадується, що диспензи від посту в пятниці не уділяється.

Тому що Єп. Ординаріят з правила не уділяє дозволу на гучні забави з музикою і танцями в часі посту, поручається впливати на парохіян, щоби всі пости в році згідно з їх високим призначенням держали у належній шані. Вправді церква в розумінню потреб своїх вірних задля оправданих причин радо дає диспензи від їди заборонених страв у пісні дні, то одначе з другої сторони не дозволяє нарушувати освячений час посту гучними забавами, без яких можна легко при добрій волі обійтися.

Всеч. Отці Душпастирі подадуть отсі зарядження до відома своїм вірним.

Ч. 3451. — Збірка на Петрів гріш.

Поручається Всеч. О.О. Душпастирям перевести в празник Св. Верховних Апостолів Петра і Павла в дні 12. липня ц. р. в часі Служби Божої з тацою збірку на „Петрів гріш“. В дочерних церквах належить урядити збірку на тусаму ціль у найблищу неділю по Св. Петрі.

В неділю перед празником належить заохотити вірних до складання жертв та вияснити їм високе призначення цеї збірки. Цю нагоду треба використати рівночасно для религійно-педагогічної цили, стараючись розбудити в парохіян внутрішне почуття обовязку що до матеріяльної піддержки Апостольського Престолу.

Зібрані гроші належить переслати до канцелярії Єп. Консисторії найдалі до кінця серпня ц. р.

Ч. 3457. — Вакаційний час в Єп. Консисторії.

Повідомляється Всеч. Отців, що вакаційний час в Єп. Консисторії та в Ординаріяті починається дня 1. липня і триватиме до кінця серпня ц. р. В тому часі будуть полагоджувані тільки виїмково важні і пильні справи.

Авдієнцій не уділяється.

Ч. 3453. — Поручення книжки п. з. „Три Синоди Перемиські“.

На днях появилася накладом То-ва „Єпархіяльна Поміч“ дуже цінна книжка Автора Їх Преосвященства Кир Григорія Лакоти п. з. „Три Синоди Перемиські й єпархіяльні постанови валявські“. Книжка висвітлює невідомі дотепер історикам події з минулого нашої єпархії, представляє стан нашої Церкви та її боротьбу з ріжними трудностями і противенствами при кінці 17, у 18, та на початку 19. віків і дає вірний образ праці й жури єрархії про духовенство й вірних.

Цю книжку поручається в особливий спосіб Всечесним Отцям Духовним.

Ціну 3·50 золотих належить переслати долученим до книжки чеком на адресу „Епархіяльної Помочі“ з дописокою: „за книжку“.

Ч. 3093. — Пошукування за метрикою.

Поручається всім оо. Душпастирям переглянути метрики уродин і хрестин з р. 1819—1820, чи нема вписаного акту уродин і хрестин Франціішки Біткевич (Піткевич а може Віткевич) і метрики вінчань з р. 1855—1856, чи нема вписаного акту вінчання вище названої з Франціішком Крочек.

Петент обіцює крім такси ще грошеву нагороду.

Про найдений впис треба негайно повідомити канцелярію Єп. Консисторії.

ХРОНІКА.

Іменовання:

Ч. 2327. о. Федоряк Антін, парох в Лісковатім деканом устріцьким.

Ч. 2298. о. Корлятович Іван, парох в Кульчичах II. містодеканом самбірським.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 2536. о. Колянковський Олексій — Диниска.
Ч. 2860. о. Кіц Іван — Вишатичі.
Ч. 2870. о. Крут Семен — Голе равське.

Завідательства одержали:

Ч. 2724. о. Новосад Григорій — Вязівниця.
Ч. 2812. о. Саноцький Петро — Явора.
Ч. 3123. о. Рибалт Володимир — Розсохи.
Ч. 3121. о. Миронович Василь — Руда монастирська.
Ч. 3124. о. Карушенко Василь — Завадка.
Ч. 3125. о. Матейчак Нестор — Вілька кунинська.

Сотрудництва одержали:

Ч. 2815. о. Богуш Григорій — Волчухи.
Ч. 3122. о. Матичак Михайло — Дорожів.

Померли:

о. Стояловський Іван, парох в Яворі 10. V. 1939.
о. Карпевич Іван, парох в Руді монастирський 24. V. 1939.
о. Вань Лев, катехит у Самборі 26. V. 1939.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

Від гр. кат. Єп. Консисторії.

Перемишль, дня 14. червня 1939 р.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Єпп.

Видавець:
гр. кат. Єп. Консисторія в Перемишлі. Редактор о. Др. Микола Денько.
Wydawca:
gr. kat. Konsystorz Biskupi w Przemyślu. Redaktor ks. Dr. Mikołaj Deńko.
(Друк. гр. кат. Капітули в Перемишлі. — Druk. gr. kat. Kapituły w Przemyślu.)

II. ЧАСТЬ.

о. Др Володимир Голинський.

МІСІЇ МІЖ ПОГАНАМИ.

Місійна преса.

Як у поширюванні якоїсь високої ідеї, що має спонукати до чину, так і в поширюванні ідеї місійної співпраці має особливе значення друковане слово. Саме проповідництво голошеним живим словом, хоч як зразково воно в Церкві зорґанізоване, в нинішних часах уже не вистарчає. Таку саму вагу, як живе слово, а деколи навіть і більшу має сьогодні писане слово, тобто в першій мірі преса.

Писане слово перевищає живе передовсім своїм засягам впливу. »Коли я говорю проповідь — пише редактор паризького катол. щоденника „La Croix"— можу звернутися до трьох або чотирьох соток слухачів, що звичайно зо мною погоджуються, але коли я на пишу статтю до часопису, що друкуєтя в 10000 примірниках, а один примірник читає около 4 особи, тоді я звертаюся відразу до 40.000 людей«. Живе слово з проповідниці такого засягу не може мати.

Крім того живе слово прогомонить і переходить — раз сказане не остає дальше й навіть пильні слухачі скоро забувають те, що почули з проповідниці. Писане ж остає довго, триває й майже безупинно промовляє. Коли раз прийде до нас, може оставати при нас постійно. Те, що одного дня ми недочитали, або на нього не звернули уваги, це наступного дня можемо докінчити, ще раз прочитати, передумати й ним перенятися. Буває, що деякі правди можемо зрозуміти й належно оцінити їх значення при відповіднім наставленні й розположенні, з яким очевидно скоріше можна узгіднити писане слово, ніж живе.

Писане слово має доступ там, де живе слово не доходить, або доходить дуже рідко. Скільки то людей хоч і ходить до церкви, не слухає проповіді? Як часто стрічаємо людей, що взагалі стоять на боці від спасенного впливу учительського уряду Церкви, що нормально діє через проповідництво. Склонити таких людей до слухання проповідей багато тяжче, ніж до читання друкованого слова.

Якже ж часто буває, що люде через писане слово знаходять дорогу до Церкви й ідуть за її покликом!

Вкінці писане слово сьогодні має рішальний вплив на витворення публичної опінії. Один визначний католицький журналіст зясував значення преси цими словами: „Вона витворює й кермує публичною опінією. Якщо я вас спитав би: »Що керує вашим поступованням?«, то з сотні вас девятьдесять у зачудуванні й майже ображені моїм дивним питанням відповіло б: Це наша воля. Мушу звернути вам увагу, що ви помиляєтеся. В дійсності ви живете, думаєте й дієте згідно з тим, що читаєте. Справді вчену людину представляє преса як нерозумну, а справжнього півголовка перелицьовує в Соломона; з невинного зробить душегуба, а справжнього злочинця передає нащадкам з маркою мученика. Хочете знати якій буде кінець якогось процесу, конкурсу, змагань — спитайте пресу; вона паперова цариця, що від неї все залежить«. Тому зрозумілі пропамятні слова великого Папи Пія X. „Надармо будете будувати церкви, уладжувати місії, надармо основувати школи; усі ваші благородні почини принесуть мало користи, всі ваші зусилля марно пропадуть, як не зумієте створиги вірної й совісної преси, що була б зброєю до оборони й наступу“.

Велике значення преси зрозуміли дуже добре сини цього світу. Усі, що хочуть опанувати так часто рішальну в наших часах публичну опініню й пхнути до якогось збірного чину, стараються передусім опанувати пресу. На однім всесвітнім зїзді жидів упали такі слова: „Нам потрібне одне всемогуче оружжя. Якщо його здобудемо, цілий світ буде наш; це преса. Якщо будемо мати пресу, матимемо все інше“. Якже ж часто сини цього світу своєю второпністю перевишають синів світла...

Поза значенням, що є спільне всій пресі, бо конечно випливає з природи друкованого слова, католицька преса має своєрідну, дуже важну й взнеслу ціху, що її не має світова преса. Католицька преса це правдивий, у стислім значенні слова, апостолят, а кожний католицький журналіст це справжній апостол. Саме цей величний німб апостоляту, що його ніяк не можна відділити від поняття правдивої катол. преси надає їй характер чогось, можна сказати, священицького. Вона бо боронить святих прав Бога, щоб їх не присвоїли собі різні самозванці; у першій лаві бо-

реться в обороні правди й відкидає хитрі наступи „батька фальшу" й поширює високі, обявлені правди євангельського закону. Апостолят катол. преси прекрасно змалював на другім Міжнароднім Конґресі Катол. Журналістів кард. Пачеллі, теперішний Голова Католицької Церкви: „Ваше перо, ваша машина до писання це бойові лицарські коні, це ваша воднораз оборонна й зачіпна зброя; зброя могутня й страшна не тільки тоді, коли промовляє, але й тоді, коли мовчить; бо маємо мовчання зо страху й потурання, але але є також мовчання любови й жертви; є мовчання застрашеного, але є теж мовчання мученика й апостола. Так апостола, бо служба католицького пера це апостолят, а кожний католицький журналіст це апостол, що немов Євангелист Йоан має все багато писати проти ворогів св. Віри „*Маю багато вам писати*" (II. Йо. I. 12).

Але апостолят католицької преси й її превелике значення лежить передусім у тому, що вона стоїть на почесній службі Учительського Уряду Христової Церкви. Ставувши на такому високому пості, вона сповняє завдання, що його від Господа одержала Церква, а це навчати всієї правди всі народи й продовжати Чин Відкуплення людських душ. Католицька преса — це наче могутні голосники, що мають передавати й поширювати голос Учительського Уряду Церкви, а зокрема Христового Намісника, Римського Папи. З другого боку катол. преса має сиґналізувати різні старі наново виринаючі й новоповсталі небезпеки, що в різних частинах католицького світу загрожують Христовій отарі та за верховним Архипастирем накликувати до чування й протидіяння. Тому катол. робітники пера повинні поширювати й сумлінно поясняти передусім папські документи, що з них зможуть зачерпнути потрібну для себе силу слова й могутню зброю до борні з різними виявами старо- й неопоганства. Автім перестудіювані й пережуті документи верховного Учительського Уряду Церкви становлять міцно споюючий цемент, що лучить розкинених по цілому світі й серед різних політичних, релігійних і культурних умовин працюючих католицьких журналістів ув одній, усім спільній і безпечній нормі оцінки небезпеки й погляду на виринаючі проблеми дня. Однозгідність у підході до поодиноких справ, що з цього випливає, усуне роз-

біжність думок, що шкідлива для загалу читачів, чи якісь інші глибші непорозуміння й запевнить успіх у боротьбі з темними силами.

Вкінці велике значення апостоляту католицької преси виступає в переконливих доказах, що їх можемо побачити в наслідках. Якщо з овочів можна й треба оцінювати дерево, то саме ці „овочі" писаного слова найкраще вказують на його незаступиму вартість. Очевидно великі наслідки доброї преси проявляються в спасеннім і додатнім впливі на одиниці, родини, парохії й різні товариства.

Людина взята одинично, якого стану чи ступеня освіти вона не булаб, якщо постійно читає католицьку пресу то тимсамим виробляє себе на свідомого, переконаного й доброго католика, що жиє багатим життям Вселенської Церкви, занимається усіми Її потребами й бере живу діяльну участь у всіх починах Церкви, Рідного Краю й свойого окруження. Вона ясно здає собі справу з релігійних проблем дня й радо стає в ряди співробітників організації католицького життя. В цей спосіб повстає серіозний член духової еліти, що навіть несвідомо промінює сяйвом життя з віри серед окружаючої його темряви. Така еліта розкинена по цілій країні стає тим вічно молодим і рухливим ферментом, що обновляє вигляд народу й стає двигуном духового, релігійного, культурного й всякого іншого відродження. Таку еліту формує, образує, нею кермує католицький журнал.

(Д. б.)